

Ιάκωβος Φαρσεδάκης
Πρόεδρος - Καθηγητής στο Τμήμα Νομικής
του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου

Χρήστος Σατλάνης
Καθηγητής στο Τμήμα Νομικής
του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου

Ειδικό Μέρος Ποινικού Κώδικα

Ερμηνευτικά σχόλια - Παραδείγματα

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Ιάκωβος Φαρσεδάκης
Πρόεδρος - Καθηγητής
στο Τμήμα Νομικής
του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου

Χρήστος Σατλάνης
Καθηγητής
στο Τμήμα Νομικής
του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου

Ειδικό Μέρος Ποινικού Κώδικα

Ερμηνευτικά σχόλια - Παραδείγματα

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Ειδικό Μέρος Ποινικού Κώδικα
Ερμηνευτικά σχόλια - Παραδείγματα
Ιάκωβος Φαρσεδάκης, Χρήστος Σατλάνης

ISBN 978-960-562-349-4

Σύμφωνα με το Ν. 2121/93 για την Πνευματική Ιδιοκτησία απαγορεύεται η αναδημοσίευση και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου, η αποθήκευσή του σε βάση δεδομένων, η αναμετάδοσή του σε ηλεκτρονική ή οποιαδήποτε άλλη μορφή και η φωτοανατύπωσή του με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη.

ΔΗΛΩΣΗ ΕΚΔΟΤΙΚΟΥ ΟΙΚΟΥ

Το περιεχόμενο του παρόντος έργου έχει τύχει επιμελούς και αναλυτικής επιστημονικής επεξεργασίας. Ο εκδοτικός οίκος και οι συντάκτες δεν παρέχουν διά του παρόντος νομικές συμβουλές ή παρεμφερείς συμβουλευτικές υπηρεσίες, ουδείς δε ευθύνη φέρουν για τυχόν ζημία τρίτου λόγω ενέργειας ή παράλειψης που βασίστηκε εν όλω ή εν μέρει στο περιεχόμενο του παρόντος έργου.

Art Director: Μιχαήλα Καπασκέλη
Υπεύθυνος Παραγωγής: Ανδρέας Μενούνος
Φωτοστοιχειοθεσία: Χρυσούλα Ζια
Παραγωγή: NB Production XZ111214M23

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Μαυρομυιάλη 23, 106 80 Αθήνα
Τηλ.: 210 3678 800 • Fax: 210 3678 819
<http://www.nb.org> • e-mail: info@nb.org
Μαυρομυιάλη 2, 106 79 • Τηλ.: 210 3607 521
Φίλωνος 107-109, 185 36 • Τηλ.: 210 4184 212
Κανάρη 28-30, 262 22 • Τηλ.: 2610 361 600
Φράγκων 1, 546 26 • Τηλ.: 2310 532 134

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

*Το παρόν εγχειρίδιο είναι προορισμένο να σταθεί αρωγός στους φοιτητές στα πρώτα δύσκολα βήματά τους στον δύσβατο δρόμο της Νομικής Επιστήμης. Τα βασικά χαρακτηριστικά του είναι αφενός η απλοποίηση των εννοιών μέσα από μια παρουσίαση του κειμένου ενός άρθρου που προβλέπει ένα έγκλημα και έναν εμπλουτισμό του κειμένου αυτού με ερμηνευτικά σχόλια και άφθονα παραδείγματα και αφετέρου η εξοικείωση των φοιτητών με τα στοιχεία της νομοτυπικής υπόστασης του κάθε εγκλήματος. Ασφαλώς, απολύτως αναγκαία για την κατανόηση του παρόντος είναι η πολύ καλή γνώση του Γενικού Ποινικού Δικαίου. Ωστόσο, η όλη διαμόρφωση του παρόντος είναι εναρμονισμένη και με τις απαιτήσεις, που θα προβάλλονται κάθε φορά στις εξετάσεις για την απόκτηση της άδειας ασκήσεως του Δικηγορικού Επαγγέλματος ή για την είσοδο στην Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών. Βασικά, παρουσιάζεται η κρατούσα στη Νομολογία και στη Νομική Επιστήμη άποψη, αλλά μέσα από τις σελίδες του βιβλίου αναδύεται και μια γόνιμη νομική σκέψη, η οποία θα είναι πάντοτε απαραίτητη για την επίλυση πρακτικών νομικών ζητημάτων. Αποφεύχθηκαν συνειδητά οι ακραίες νομικές θεωρίες, που δεν θα μπορούσαν ποτέ να βρουν ανταπόκριση στη Νομολογία. Αποφεύχθηκαν επίσης αναλύσεις που αποτελούν μέρος κυρίως της ύλης του Γενικού Ποινικού Δικαίου, όπως οι πολλές αναφορές στην αμέλεια, στον αντικειμενικό καταλογισμό του αποτελέσματος, στις μορφές συμμετοχής στο έγκλημα, στην απόπειρα και στη συρροή εγκλημάτων. Οι σελίδες του παρόντος φιλοδοξούν μέσα από το τρίπτυχο «**κείμενο του νόμου, ερμηνευτικά σχόλια και παραδείγματα**» να αντιμετωπίζουν τον φοιτητή όχι μόνο ως σπουδαστή αλλά και ως αυριανό δικηγόρο ή δικαστή ή εισαγγελέα.*

Λευκωσία, Δεκέμβριος 2014

Ιάκωβος Φαρσεδάκης

Χρήστος Σατλάνης

Special Part of the Criminal Code
Commentary - Examples
Iakovos Farsedakis, Christos Satlanis

ISBN 978-960-562-349-4

COPYRIGHT

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, without the prior permission of NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A., or as expressly permitted by law or under the terms agreed with the appropriate reprographic rights organisation. Enquiries concerning reproduction which may not be covered by the above should be addressed to NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A. at the address below.

DISCLAIMER

The content of this work is intended for information purposes only and should not be treated as legal advice. The publication is necessarily of a general nature; NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A. makes no claim as to the comprehensiveness or accuracy of the information provided; Information is not offered for the purpose of providing individualized legal advice. Professional advice should therefore be sought before any action is undertaken based on this publication. Use of this work does not create an attorney-client or any other relationship between the user and NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A. or the legal professionals contributing to this publication.

NOMIKI BIBLIOTHIKI

23, Mavromichali Str., 106 80 Athens Greece
Tel.: +30 210 3678 800 • Fax: +30 210 3678 819
<http://www.nb.org> • e-mail: info@nb.org

© 2015, NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	V
ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
Προσβολές του πολιτεύματος	1
ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
Προδοσία της χώρας	10
ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
Εγκλήματα κατά ξένων κρατών	16
ΤΕΤΑΡΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
Εγκλήματα κατά της ελεύθερης άσκησης των πολιτικών δικαιωμάτων	18
ΠΕΜΠΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
Προσβολές κατά της πολιτειακής εξουσίας.....	22
ΕΚΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
Επιβουλή της Δημόσιας Τάξης	43
ΕΒΔΟΜΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
Επιβουλή της θρησκευτικής ειρήνης	70
ΟΓΔΟΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
Εγκλήματα που ανάγονται στη στρατιωτική υπηρεσία και στην υποχρέωση για στράτευση	72
ΕΝΑΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
Εγκλήματα σχετικά με το νόμισμα	74
ΔΕΚΑΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
Εγκλήματα σχετικά με τα υπομνήματα	81
ΕΝΔΕΚΑΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
Εγκλήματα σχετικά με την απονομή της Δικαιοσύνης	97

ΔΩΔΕΚΑΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
Εγκλήματα σχετικά με την Υπηρεσία	117
ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
Κοινώς επικίνδυνα εγκλήματα	167
ΔΕΚΑΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
Εγκλήματα κατά της ασφάλειας των συγκοινωνιών, των τηλεφωνικών επικοινωνιών και κατά των κοινωφελών εγκαταστάσεων.....	198
ΔΕΚΑΤΟ ΠΕΜΠΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
Εγκλήματα κατά της ζωής.....	216
ΔΕΚΑΤΟ ΕΚΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
Σωματικές βλάβες	243
ΔΕΚΑΤΟ ΟΓΔΟΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
Εγκλήματα κατά της προσωπικής ελευθερίας.....	259
ΔΕΚΑΤΟ ΕΝΑΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
Εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και εγκλήματα οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής	277
ΕΙΚΟΣΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
Εγκλήματα σχετικά με το γάμο και την οικογένεια	304
ΕΙΚΟΣΤΟ ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
Εγκλήματα κατά της τιμής	311
ΕΙΚΟΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
Παραβίαση απορρήτων	324
ΕΙΚΟΣΤΟ ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
Εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας	342
ΕΙΚΟΣΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
Εγκλήματα κατά των περιουσιακών δικαιωμάτων	381
ΕΙΚΟΣΤΟ ΠΕΜΠΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
Επαιτεία και αλητεία	454

ΔΩΔΕΚΑΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Εγκλήματα σχετικά με την Υπηρεσία

Άρθρο 235. — Δωροληψία υπαλλήλου. 1. Υπάλληλος¹²⁷ ο οποίος ζητεί ή λαμβάνει, άμεσα ή μέσω τρίτου, για τον εαυτό του ή για άλλον, οποιασδήποτε φύσης αθέμιτο ωφέλημα,¹²⁸ ή αποδέχεται την υπόσχεση παροχής τέτοιου ωφελήματος,¹²⁹ για ενέργεια ή παράλειψή του σε σχέση με την άσκηση των καθηκόντων του, μελλοντική ή ήδη τελειωμένη,¹³⁰ τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και χρηματική ποινή 5.000 έως 50.000 ευρώ.¹³¹ Αν ο υπαίτιος τελεί την πράξη του προηγούμενου εδαφίου κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια¹³² ή το αθέμιτο ωφέλη-

127. Για την έννοια του υπαλλήλου βλ. τα άρθρα 13 περ. α ΠΚ («υπάλληλος είναι εκείνος στον οποίο νόμιμα έχει ανατεθεί, έστω και προσωρινά, η άσκηση υπηρεσίας δημόσιας, δημοτικής ή κοινοτικής ή άλλου νομικού προσώπου δημόσιου δικαίου») και 263 Α ΠΚ.
128. Οποιασδήποτε φύσης αθέμιτο (μη προβλεπόμενο από την έννομη τάξη) ωφέλημα μπορεί να είναι χρήματα, δωρεάν εκμάθηση ξένης γλώσσας, δωρεάν παροχή εισιτηρίου, δωρεάν παροχή τσιμέντων και σιδήρου για δόμηση κατοικίας, δωρεάν παροχή υπηρεσιών από ορθοδοξικό, άτοκνη παροχή δανείου κ.λπ., εφόσον δεν είχε ο λαβών καμιά νόμιμη αξίωση σ' αυτά.
129. Ο όρος «λαμβάνει» συντρέχει και όταν π.χ. κάποιος επισκέπτεται τον προϊστάμενο της Πολεοδομίας και αφήνει επάνω στο γραφείο του 5.000 ευρώ για να εκδώσει αμέσως και κατά παράβαση του νόμου την άδεια δόμησης που ζήτησε, χωρίς εκείνος καθόλου να αντιδράσει και χωρίς να αποκρούσει αυτή την προσφορά, δείχνοντας την αντίθεσή του στην προσφορά των χρηματικών ωφελημάτων. Επίσης, ο όρος «ζητεί» μπορεί να συντρέχει και όταν η σχετική βούληση δηλώνεται όχι ρητά αλλά σιωπηρά π.χ. με την έκφραση «τα γρανάζια για να κινηθούν χρειάζονται γράσο». Οι τρόποι τέλεσης «ζητεί ή λαμβάνει ...ή αποδέχεται την υπόσχεση παροχής τέτοιου ωφελήματος», **αν πραγματωθούν στην ίδια υπόθεση**, δεν παράγουν αληθινή συρροή αλλά φαινομενική πραγματική συρροή, η οποία αίρεται με βάση την αρχή της διάζευξης. Πρόκειται εδώ για **διαζευκτικώς ή υπαλλακτικώς μικτό έγκλημα**. Αντίθετα, **θα υφίσταται αληθινή πραγματική συρροή εγκλημάτων, όταν ο δράστης ζητεί ή λαμβάνει ή αποδέχεται την υπόσχεση από περισσότερους του ενός**. Φαινομενικά συρρέει η δωροληψία με το έγκλημα της παράβασης καθήκοντος (άρθρο 259 ΠΚ: ρήτρα απόλυτης επικουρικότητας). Αντίθετα, συρρέει αληθινά π.χ. με πλαστογραφία και με εκβίαση (άρθρο 385 ΠΚ): βλ. *Αλ. Κωστάρα*, Ποινικό Δίκαιο, Επιλογές Ειδικού Μέρους, 2012, σελ. 228επ., με παραπομπές στη Νομολογία.
130. Στη διατύπωση «για ενέργεια ή παράλειψή του σε σχέση με την άσκηση των καθηκόντων του, μελλοντική ή ήδη τελειωμένη» υποκρύπτεται ο σκοπός του δράστη να εισπράξει αμοιβή για τέτοια ενέργεια ή παράλειψη (έγκλημα με υπερχειλή υποκειμενική υπόσταση).
131. «... σε σχέση με την άσκηση των καθηκόντων του»: Εδώ έχουμε **νόμιμη πράξη του υπαλλήλου**, όπως είναι π.χ. η έκδοση άδειας δόμησης ως τάχιστα με τη συνδρομή όλων των κατά νόμο προϋποθέσεων, η ταχεία διενέργεια χειρουργικής επέμβασης κ.λπ. (το λαμβανόμενο «φακελάκι» λέγεται ενίοτε και «γρηγορόσημο»). **Πρόκειται εδώ για τη δωροληψία χάριν νόμιμων πράξεων**.
132. Άρθρο 13 περ. στ ΠΚ: «... κατ' επάγγελμα τέλεση του εγκλήματος συντρέχει, όταν από την επανειλημμένη τέλεση της πράξης ή από την υποδομή που έχει διαμορφώσει ο δράστης με πρόθεση επανειλημμένης τέλεσης της πράξης προκύπτει σκοπός του δράστη για πορισμό ει-

μα είναι ιδιαίτερα μεγάλης αξίας,¹³³ τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών και χρηματική ποινή 10.000 έως 100.000 ευρώ. (Όπως η παρ. 1 τροποποιήθηκε με το άρθρο 32 παρ. 1α'-β' του Ν 4258/2014.) 2. Αν η ως άνω ενέργεια ή παράλει-

σοδήματος. Κατά συνήθεια τέλεση του εγκλήματος συντρέχει, όταν από την επανειλημμένη τέλεση της πράξης προκύπτει σταθερή ροπή του δράστη προς τη διάπραξη του συγκεκριμένου εγκλήματος ως στοιχείο της προσωπικότητας του δράστη...». **Τι σημαίνει όμως «σκοπός του δράστη για πορισμό εισοδήματος»; Με τη συνδρομή μιας ιστορικής ερμηνείας**, η οποία ανατρέχει στην εισηγητική έκθεση του σχετικού νόμου (Ν 2408/1996), συνάγεται, ότι **σκοπός και βούληση του νόμου** είναι η επιβολή βαρύτερης ποινής για την τέλεση εγκλήματος κατ' επάγγελμα μόνο στην περίπτωση, κατά την οποία προκύπτει **σκοπός του δράστη να αποκτήσει μια διαρκή, σταθερή και μόνιμη πηγή εισοδήματος για τον βιοπορισμό και τη διαρκή ικανοποίηση των χρηματικά αποτιμητών αναγκών του**, όντας έτσι διαρκής απειλή για την έννομη τάξη, χωρίς να αρκεί η ευκαιριακή επανειλημμένη τέλεση. Επάγγελμα άλλωστε στην καθομιλούμενη και νομική γλώσσα θεωρείται η σταθερά επαναλαμβανόμενη δραστηριότητα που λαμβάνει χώρα με σκοπό τον βιοπορισμό, δηλαδή την εξασφάλιση των υλικών μέσων επιβίωσης. Ο ως άνω σκοπός του δράστη αφενός προϋποθέτει μια οργανωμένη ετοιμότητα του δράστη να τελήσει το έγκλημα κατά τρόπο μεθοδικό και αποτελεσματικό, συστηματικά και όχι ευκαιριακά και με ειδικές γνώσεις και εφόδια που παραπέμπουν σε μια εξειδίκευση του δράστη, αντίστοιχη εκείνης του επαγγελματία, και αφετέρου μαρτυρείται από την ύπαρξη σταθερά επαναλαμβανόμενης «επιχειρηματικής» δραστηριότητας ή και την ύπαρξη υποδομής με πρόθεση επανάληψης, δηλαδή υλικοτεχνικού μηχανισμού και οργανωμένης επιχείρησης, στα πλαίσια της οποίας ο δράστης έχει διαμορφώσει και διατηρεί ένα μηχανισμό προσέλκυσης «πελατών» για την τέλεση του εγκλήματος, επαναλαμβάνει το έγκλημα με τον ρυθμό και τη σταθερότητα της επαγγελματικής δράσης για κάποιο σημαντικό χρονικό διάστημα, διαθέτοντας τα αναγκαία μέσα ή ειδικές γνώσεις για τον σκοπό αυτόν, και προσανατολίζει την όλη δράση του στον πορισμό εισοδήματος. Έτσι, η εκ μέρους του δράστη προετοιμασία και λήψη μέτρων για τη διαμόρφωση κατάλληλων χώρων (αποθηκών, γραφείων κ.λπ.), η αγορά του αναγκαίου υλικού (π.χ. αγορά οικοδομικών υλικών επί πιστώσει με τέλεση απάτης και τοποθέτησή τους σε αποθήκη με σκοπό την μεταπώλησή τους σε τιμές πολύ κάτω της τιμής αγοράς), η διασύνδεσή του με πρόσωπα του οικείου εγκληματικού περιβάλλοντος (π.χ. πλαστογράφους, απατεώνες, κλεπταποδόχους, αρχαιοκαπήλους, λαθρεμπόρους, ναρκομανείς), η δημιουργία μηχανισμού και η αναγγελία στις εφημερίδες προς άγρα πελατών, ο εφοδιασμός των δραστών με πλαστές σφραγίδες δημόσιων υπηρεσιών, η κατάρτιση και η χρήση πλαστών επιταγών και η σύσταση εικονικής εταιρίας ανήκουν στην απαιτούμενη εν προκειμένω προπαρασκευή του δράστη για την τέλεση του εγκλήματος βάσει οργανωμένου σχεδίου: βλ. *Ελ. Συμεωνίδου - Καστανίδου*, Η έννοια του κατ' επάγγελμα και κατά συνήθεια εγκλήματος, 1990, σελ. 50επ., 157 - 186, *Νικ. Λίβου*, «Η κατ' επάγγελμα και η κατά συνήθεια τέλεση του εγκλήματος (άρθρο. 13 περ. στ Π.Κ.)», ΠοινΧρ 1996, σελ. 1244, όπου στην έννοια του εισοδήματος εγκλείεται «η εξασφάλιση όχι ασήμαντων, οικονομικά αποτιμήσιμων εσόδων, αποκλειστικών ή μη για τον βιοπορισμό του δράστη σε σταθερή αλλ' όχι απαραίτητως και σε συνεχή βάση», *Χρ. Σατλάνη*, Μεθοδολογικά Προλεγόμενα για τον αποκλεισμό και τον περιορισμό του αξιοποίνου, 1999, σελ. 160-167, *Ιακ. Φαρσεδάκη/Χρ. Σατλάνη*, Εισαγωγή στο Γενικό Ποινικό Δίκαιο, 2013, σελ. 39επ. Πρβλ. *Κ. Παπαθανασίου* σε *Αρ. Χαραλαμπάκη*, Ποινικός Κώδικας, Ερμηνεία κατ' άρθρο, τόμος δεύτερος, 2011, σελ. 2043επ., *Ε. Καμπέρου - Ντάλτα* σε *Αρ. Χαραλαμπάκη*, Ποινικός Κώδικας, Ερμηνεία κατ' άρθρο, τόμος πρώτος, 2011, σελ. 157επ., με αποφάσεις Αρείου Πάγου, στις οποίες την παραπάνω ανάλυση της έννοιας του κατ' επάγγελμα εγκλήματος φαίνεται να συμμερίζεται και ο Άρειος Πάγος, αφού σ' αυτές το έγκλημα κατ' επάγγελμα θεωρείται τελούμενο όχι ευκαιριακά αλλά βάσει σχεδίου από δράστη με οργανωμένη ετοιμότητα για την επιχείρηση αξιόποινης δράσης.

133. Ως αθέμιτο ωφέλημα ιδιαίτερα μεγάλης αξίας θα πρέπει να θεωρείται, μετά τον Ν 4055/2012, το ωφέλημα αξίας άνω των 30.000 ευρώ.

ψη του υπαίτιου **αντίκειται στα καθήκοντά του**, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών και χρηματική ποινή 15.000 έως 150.000 ευρώ.¹³⁴ Αν ο υπαίτιος τελεί την πράξη του προηγούμενου εδαφίου κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια ή το αθέμιτο ωφέλημα είναι ιδιαίτερα μεγάλης αξίας, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δεκαπέντε ετών και χρηματική ποινή 15.000 έως 150.000 ευρώ. (Όπως η παρ. 2 τροποποιήθηκε με το άρθρο 32 παρ. 1β' του Ν 4258/2014.) 3. Υπάλληλος ο οποίος ζητεί ή λαμβάνει, για τον εαυτό του ή για άλλον, αθέμιτη παροχή περιουσιακής φύσης, **επωφελούμενος από την ιδιότητά του**, τιμωρείται με φυλάκιση, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα από άλλη ποινική διάταξη.¹³⁵ (Όπως η παρ. 3 τροποποιήθηκε με το άρθρο 32 παρ. 2α' του Ν 4258/2014.) 4. Προϊστάμενοι υπηρεσιών ή επιθεωρητές ή πρόσωπα που έχουν την εξουσία λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε υπηρεσίες του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των νομικών προσώπων που απαριθμούνται στο άρθρο 263Α τιμωρούνται με φυλάκιση, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα από άλλη ποινική διάταξη, **αν από αμέλεια, κατά παράβαση συγκεκριμένου υπηρεσιακού καθήκοντος, δεν απέτρεψαν πρόσωπο που τελεί υπό τις εντολές τους ή υπόκειται στον έλεγχό τους από την τέλεση πράξης των προηγούμενων παραγράφων**. (Όπως η παρ. 4 τροποποιήθηκε με το άρθρο 32 παρ. 2β' του Ν 4258/2014.) (Όπως το άρθρο, που είχε τροποποιηθεί με τα άρθρα 25 του Ν 4055/2012, 68 του Ν 4139/2013 και 8 παρ. 2 του Ν 4198/2013, αντικαταστάθηκε εκ νέου από το άρθρο πρώτο παρ. ΙΕ υποπαρ. ΙΕ.6 του Ν 4254/2014.)

Προστατευόμενο έννομο αγαθό είναι η καθαρότητα των πράξεων κατά τον χειρισμό υποθέσεων και την ενάσκηση των υπηρεσιακών καθηκόντων που πρέπει να ασκούνται με ανεπίληπτο και άμεμπτο τρόπο, το αδιάφθορο και η αμεροληψία των υπαλλήλων.

134. Εδώ έχουμε **παράνομη πράξη του υπαλλήλου**, όπως είναι π.χ. η έκδοση άδειας δόμησης, **μολονότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του νόμου**, ή η επιβολή μικρότερου φόρου σε σχέση με τον προβλεπόμενο από τον νόμο, οπότε θα υφίσταται αληθινή συρροή δωροληψίας υπαλλήλου και απιστίας στην υπηρεσία κατ' άρθρο 256 ΠΚ. **Παραδείγματα: α) υπάλληλος της Πολεοδομίας** έλαβε χρήματα για να εκδώσει άδεια δόμησης σε ακίνητο έκτασης 3.000 τ.μ., ενώ ο νόμος απαιτεί ακίνητο έκτασης τουλάχιστον 4.000 τ.μ. στις εκτός σχεδίου πόλεως και υφιστάμενων οικισμών περιοχές, **β) υπάλληλος της Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας (Δ.Ο.Υ) Πατρών** λαμβάνει 3.000 ευρώ για να παραλείψει να καταγγείλει φοροδιαφυγή (εδώ υφίσταται και κατάχρηση εξουσίας κατ' άρθρο 239 β ΠΚ είτε τετελεσμένη, αν προκάλεσε έτσι την απαλλαγή από την τιμωρία, είτε σε απόπειρα) ή για να ενεργήσει μειωμένη επιβολή φόρου (εδώ υφίσταται και απιστία στην υπηρεσία κατ' άρθρο 256 ΠΚ), **γ) αστυνομικός** έλαβε χρήματα για να μην καταγγείλει αξιόποινη πράξη που διαπίστωσε (εδώ υφίσταται και κατάχρηση εξουσίας κατ' άρθρο 239 β ΠΚ είτε τετελεσμένη, αν προκάλεσε έτσι την απαλλαγή από την τιμωρία, είτε σε απόπειρα), **δ) δασικός υπάλληλος** έλαβε χρήματα για να χαρακτηρίσει αθέμιτα ως μη δασική και άρα οικοδομήσιμη ιδιωτική έκταση (**δωροληψία χάριν παράνομων πράξεων**).
135. Εδώ την αθέμιτη παροχή περιουσιακής φύσης ζητεί ή λαμβάνει ο υπάλληλος, επωφελούμενος απλώς από την ιδιότητά του, χωρίς να υφίσταται το στοιχείο του σκοπού να εισπράξει ο δράστης αμοιβή «για ενέργεια ή παράλειψή του σε σχέση με την άσκηση των καθηκόντων του, μελλοντική ή ήδη τελειωμένη» ή για ενέργεια ή παράλειψη που αντίκειται στα καθήκοντά του.

λήλων και λειτουργών, έτσι ώστε αφενός να συνηθίζουν οι υπάλληλοι στην αδέκαστη άσκηση της υπηρεσίας και αφετέρου να εμπεδώνεται η εμπιστοσύνη των πολιτών στην υπηρεσία (πρβλ. ΑΠ 243/2006, ΠοινΧρ 2006, 808, ΑΠ 1286/2003, ΠοινΧρ 2004, 325).

Μεταξύ άλλων έχουν κριθεί ως υπάλληλοι οι υπουργοί, οι δικαστικοί λειτουργοί, τα μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (ΔΕΠ) των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΑΕΙ), οι μητροπολίτες, οι εφημέριοι των εκκλησιών, **οι δικηγόροι, όταν ασκούν δημόσια υπηρεσία** (π.χ. κατά την επικύρωση αντιγράφων ή κατά τη μετάφραση ξενόγλωσσων εγγράφων ή κατά τη μη εγγραφή στον οικείο δικηγορικό σύλλογο πτυχιούχου Νομικής Επιστήμης ως ασκούμενου δικηγόρου), οι συμβολαιογράφοι, οι δικαστικοί επιμελητές, οι υπάλληλοι του Ελληνικού Νοογνώμονα, τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου ή της δημοκρατικής επιτροπής, οι ένορκοι στα ποινικά δικαστήρια, οι αστυνομικοί, οι υπηρετούντες σε Δ.Ο.Υ., οι στρατιωτικοί, τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου ενός ΝΠΔΔ, οι πραγματογνώμονες, οι υπάλληλοι της «Κτηματολόγιο ΑΕ», οι ιατροί που υπηρετούν σε νοσηλευτικά ιδρύματα που έχουν τη μορφή ΝΠΔΔ, οι υπάλληλοι του ΟΤΕ, της ΔΕΗ, του ΟΣΕ, των ΕΛΤΑ, της ΕΡΤ, της ΕΑΣ (Επιχείρηση Αστικών Συγκοινωνιών), της ΕΥΔΑΠ κ.λπ.¹³⁶

Σύμφωνα με το άρθρο 15 παρ. 2 του Ν 3849/2010 ισχύουν τα εξής: «2. Υπάλληλος ο οποίος καταγγέλλει την τέλεση κάποιου από τα εγκλήματα των άρθρων 235 έως 261 του Ποινικού Κώδικα και με βάση την καταγγελία του ασκείται ποινική δίωξη σε βάρος ενός ή περισσότερων υπαλλήλων, μπορεί, μετά από αίτημά του να μεταταχθεί, κατά παρέκκλιση των ισχυουσών διατάξεων με απόφαση του οικείου Υπουργού και του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, σε οποιαδήποτε άλλη υπηρεσία, εφόσον υπάρχουν σε αυτή κενές οργανικές θέσεις».

Είναι αδιάφορο για την τέλεση του εγκλήματος το αν τελέστηκε πράγματι η νόμιμη ή η παράνομη πράξη, για την οποία ζητήθηκαν ή λήφθηκαν τα αθέμιτα ωφελήματα. Αρκεί για να υφίσταται **τελειωμένη δωροληψία υπαλλήλου** να ζητήσει κάποιος ή να έλαβε αθέμιτα ωφελήματα ή και να αποδέχθηκε την υπόσχεση παροχής αυτών **με σκοπό να εισπράξει αμοιβή** για μελλοντική ενέργεια ή παράλειψή του που σχετίζεται με την άσκηση των καθηκόντων του ή αντίκειται σ' αυτά (έγκλημα με υπερχειλή υποκειμενική υπόσταση). Έτσι, είναι δυνατό να συρρέει κατ' ιδέαν αληθινά η **δωροληψία υπαλλήλου σε τετελεσμένη μορφή με εκβίαση σε απόπειρα** (άρθρα 42, 385 παρ. 1 στοιχ. β ΠΚ) όταν π.χ. δέχεται και λαμβάνει κάποιος αστυνομικός προσημειωμένα χαρτονομίσματα με σκοπό να μην συντάσσει μηνύσεις εναντίον ιδιοκτητών καταστημάτων για υγειονομικές παραβάσεις, οπότε θα υπήρχε κίνδυνος αφαίρεσης της άδειας λειτουργίας καταστήματος, ενώ έξω από τον χώρο, στον οποίο τα δέχθηκε

136. Βλ. *Ε. Καμπέρου - Ντάλτα σε Αρ. Χαραλαμπάκη*, Ποινικός Κώδικας, Ερμηνεία κατ' άρθρο, τόμος πρώτος, 2011, σελ. 148επ., *Α. Στοϊλα σε Αρ. Χαραλαμπάκη*, Ποινικός Κώδικας, Ερμηνεία κατ' άρθρο, τόμος δεύτερος, 2011, σελ. 398επ., 626επ., κάθε φορά με παραπομπές στη Νομολογία.

βρίσκονται αστυνομικοί «στημένοι» για να τον συλλάβουν αμέσως μόλις εξέλθει από τον χώρο αυτόν (βλ. ερμηνευτικά σχόλια υπό το άρθρο 385 ΠΚ).

Απαιτείται σε κάθε περίπτωση δόλος του δράστη, εκτός αν αρκεί κατά τον νόμο και αμέλεια (άρθρα 18, 26 ΠΚ).

Σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 1 του Ν 1608/1950 περί αυξήσεως των ποινών που προβλέπονται για τους καταχραστές του Δημοσίου ισχύουν τα εξής: «1. Στον ένοχο των αδικημάτων που προβλέπονται στα άρθρα 216, 218, 235, 236, 237, 242, (256), 258, 372, 375 και 386 του Ποινικού Κώδικα, εφόσον αυτά στρέφονται κατά του Δημοσίου ή των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή κατά άλλου νομικού προσώπου από εκείνα που αναφέρονται στο άρθρο 263Α του Ποινικού Κώδικα και το όφελος που πέτυχε ή επιδίωξε ο δράστης ή η ζημία που προξενήθηκε ή οπωσδήποτε απειλήθηκε στο Δημόσιο ή στα πιο πάνω νομικά πρόσωπα υπερβαίνει το ποσό των 50.000.000 δραχμών (=150.000 ευρώ: βλ. *Ε. Καμπέρου - Ντάλτα σε Αρ. Χαραλαμπάκη, Ποινικός Κώδικας, Ερμηνεία κατ' άρθρο, τόμος δεύτερος, 2011, σελ. 90*), επιβάλλεται η ποινή της κάθειρξης και, αν συντρέχουν ιδιαιτέρως επιβαρυντικές περιστάσεις, ιδίως αν ο ένοχος εξακολούθησε επί μακρό χρόνο την εκτέλεση του εγκλήματος ή το αντικείμενό του είναι ιδιαίτερα μεγάλης αξίας, επιβάλλεται η ποινή της ισόβιας κάθειρξης. Στον ένοχο του αδικήματος που προβλέπεται ειδικώς από το άρθρο 256 του Ποινικού Κώδικα (απιστία σχετική με την υπηρεσία), τα παραπάνω εφαρμόζονται μόνο όταν το αδίκημα στρέφεται κατά του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου. 2. Με τις εν τη προηγούμενη παραγράφω ποινάς, ηλαττωμένες κατά το εν άρθρω 83 του Ποινικού Κώδικα μέτρον, τιμωρούνται και οι ένοχοι των εν άρθροις 231, 232 και 394 πράξεων, εφ' όσον αυτές διαπράττονται εν σχέσει προς αδικήματα περί των η προηγούμενη παράγραφος». Για τον προσδιορισμό της έννοιας του αντικειμένου ιδιαίτερα μεγάλης αξίας ίσχυε και παλαιότερα με βάση ειδικό νόμο και ισχύει και σήμερα το σύστημα του αθροιστικού υπολογισμού των μερικότερων πράξεων (βλ. και άρθρο 98 παρ. 1, 2 ΠΚ).¹³⁷

Άρθρο 236. — Δωροδοκία υπαλλήλου. 1. Όποιος προσφέρει, υπόσχεται ή παρέχει σε υπάλληλο, άμεσα ή μέσω τρίτου, οποιασδήποτε φύσης αθέμιτο ωφέλημα, για τον εαυτό του ή για άλλον, για ενέργεια ή παράλειψη του υπαλλήλου σε σχέση με την άσκηση των καθηκόντων του, μελλοντική ή ήδη τελειωμένη,¹³⁸ τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και χρηματική ποινή 5.000

137. Βλ. και *Λάμπρου Μαργαρίτη, Ο Ν 1608/1950 και οι καταχραστές δημοσίου και (παρα)τραπεζικού χρήματος, 2000, Λάμπρου Μαργαρίτη / Γιώργου Ν. Δημήτρη, Απιστία σχετική με την υπηρεσία (άρθρο 256 ΠΚ): Το πρόβλημα της ελαττώσεως της περιουσίας τράπεζας, Υπεράσπιση 1999, σελ. 733επ.*

138. Στη διατύπωση «για ενέργεια ή παράλειψη του υπαλλήλου σε σχέση με την άσκηση των καθηκόντων του, μελλοντική ή ήδη τελειωμένη» υποκρύπτεται ο σκοπός του δράστη να παύσει αμοιβή για τέτοια ενέργεια ή παράλειψη (έγκλημα με υπερχειλή υποκειμενική υπόσταση).

έως 50.000 ευρώ. (Όπως η παρ. 1 τροποποιήθηκε με το άρθρο 32 παρ. 1α΄ του Ν 4258/2014.) 2. Αν η ως άνω ενέργεια ή παράλειψη αντίκειται στα καθήκοντα του υπαλλήλου, ο υπαίτιος τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών και χρηματική ποινή 15.000 έως 150.000 ευρώ. 3. Διευθυντής επιχειρήσεως ή άλλο πρόσωπο που έχει την εξουσία λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε επιχείρηση τιμωρείται με φυλάκιση, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα από άλλη ποινική διάταξη, αν από αμέλεια δεν απέτρεψε πρόσωπο που τελεί υπό τις εντολές του ή υπόκειται στον έλεγχό του από την τέλεση προς όφελος της επιχείρησης πράξης των προηγούμενων παραγράφων. (Όπως η παρ. 3 τροποποιήθηκε με το άρθρο 32 παρ. 2β΄ του Ν 4258/2014.) 4. Για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου επί πράξεων που τελέσθηκαν στην αλλοδαπή από ημεδαπό, δεν είναι αναγκαία η πλήρωση των προϋποθέσεων του άρθρου 6. (Όπως το άρθρο, που είχε τροποποιηθεί με το άρθρο 25 του Ν 4055/2012 και είχε αντικατασταθεί από το άρθρο 69 του Ν 4139/2013, αντικαταστάθηκε εκ νέου από το άρθρο πρώτο παρ. ΙΕ υποπαρ. ΙΕ.7 του Ν 4254/2014.)

Άρθρο 237. — Δωροληψία και δωροδοκία δικαστικών λειτουργών. 1. Όποιος καλείται κατά το νόμο να εκτελέσει δικαστικά καθήκοντα¹³⁹ ή ο διαιτητής, αν ζητήσει ή λάβει, άμεσα ή μέσω τρίτου, για τον εαυτό του ή για άλλον, οποιασδήποτε φύσης αθέμιτο ωφέλημα, ή αποδεχθεί την υπόσχεση παροχής τέτοιου ωφελήματος, για ενέργειά του ή παράλειψη, μελλοντική ή ήδη τελειωμένη, που ανάγεται στην εκτέλεση των καθηκόντων του κατά την απονομή της δικαιοσύνης ή την επίλυση διαφοράς, τιμωρείται με κάθειρξη και χρηματική ποινή 15.000 έως 150.000 ευρώ.¹⁴⁰ (Όπως η παρ. 1 τροποποιήθηκε με το άρθρο 32 παρ. 1α΄ του Ν 4258/2014.) 2. Με τις ίδιες ποινές τιμωρείται όποιος για τον πιο πάνω σκοπό υπόσχεται ή παρέχει τέτοια ωφέληματα, άμεσα ή μέσω τρίτου, στα πρόσωπα της προηγούμενης παραγράφου, για τους εαυτούς τους ή για άλλον. 3. Διευθυντής επιχειρήσεως ή άλλο πρόσωπο που έχει την εξουσία λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε επιχείρηση τιμωρείται με φυλάκιση, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα από άλλη ποινική διάταξη, αν από αμέλεια δεν απέτρεψε πρόσωπο που τελεί υπό τις εντολές του ή υπόκειται στον έλεγχό του από την τέλεση προς όφελος της επιχείρησης της πράξης της παρ. 1. (Όπως η παρ. 3 τροποποιήθηκε με το άρθρο 32 παρ. 2α΄ του Ν 4258/2014.) (Όπως το άρθρο, που είχε τροποποιηθεί με το άρθρο 25 του Ν 4055/2012 και είχε αντικατασταθεί από το άρθρο 70 του Ν

139. Η ως άνω διατύπωση περιλαμβάνει και τον εισαγγελέα.

140. Π.χ. δικαστής λαμβάνει 10.000 ευρώ για να κάνει δεκτή ή να απορρίψει την εγερθείσα αγωγή αποζημίωσης ή για να επιδικάσει υπέρμετρο αποζημίωση ένεκα τροχαίου ατυχήματος σε βάρος ασφαλιστικής εταιρίας ή για να ψηφίσει υπέρ της απαλλαγής κατηγορουμένου ή εισαγγελέας λαμβάνει 5.000 ευρώ για να αγορεύσει υπέρ της αθωότητας του κατηγορουμένου ή για να συντάξει απαλλακτική πρόταση προς το δικαστικό συμβούλιο ή για να μην επεξεργαστεί ανατεθείσα σ' αυτόν υπόθεση και έτσι να προκαλέσει συμπλήρωση της προθεσμίας παραγραφής του εγκλήματος (εδώ υφίσταται αληθινή συρροή με κατάχρηση εξουσίας κατ' άρθρο 239 Β ΠΚ τετελεσμένη, αφού ο εισαγγελέας προκάλεσε έτσι την απαλλαγή από την τιμωρία).

4139/2013, αντικαταστάθηκε εκ νέου από το άρθρο πρώτο παρ. ΙΕ υποπαρ. ΙΕ.8 του Ν 4254/2014.)

Άρθρο 237Α. — Εμπορία επιρροής - Μεσάζοντες. 1. Όποιος ζητεί ή λαμβάνει, άμεσα ή μέσω τρίτου, οποιασδήποτε φύσης ωφέλημα, για τον εαυτό του ή για άλλον, ή αποδέχεται την υπόσχεση παροχής τέτοιου ωφελήματος ως αντάλλαγμα για αθέμιτη επιρροή την οποία ισχυρίζεται ή επιβεβαιώνει, ψευδώς ή αληθώς, ότι μπορεί να ασκήσει σε κάποιο από τα πρόσωπα που αναφέρονται στα άρθρα 159,¹⁴¹ 235 παρ. 1 και 237 παρ. 1, ώστε αυτά να προβούν σε πράξη ή παράλειψη που ανάγεται στην άσκηση των καθηκόντων τους, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και χρηματική ποινή από 5.000 έως 50.000 ευρώ. 2. Με τις ίδιες ποινές τιμωρείται και όποιος προσφέρει, υπόσχεται ή παρέχει, άμεσα ή μέσω τρίτου, οποιασδήποτε φύσης ωφέλημα, για τον εαυτό του ή για άλλον, σε πρόσωπο που ισχυρίζεται ή επιβεβαιώνει, ψευδώς ή αληθώς, ότι μπορεί να ασκήσει αθέμιτη επιρροή σε κάποιο από τα πρόσωπα που απαριθμούνται στα άρθρα 159, 235 παρ. 1 και 237 παρ. 1, ώστε αυτά να προβούν σε πράξη ή παράλειψη που ανάγε-

141. Άρθρο 159. — **Δωροληψία πολιτικών αξιωματούχων.** 1. Ο Πρωθυπουργός, το μέλος της κυβέρνησης, ο υφυπουργός, ο περιφερειάρχης, ο αντιπεριφερειάρχης ή ο δήμαρχος, που ζητεί ή λαμβάνει, άμεσα ή μέσω τρίτου, για τον εαυτό του ή για άλλον, οποιασδήποτε φύσης αθέμιτο ωφέλημα ή αποδέχεται την υπόσχεση παροχής τέτοιου ωφελήματος, ως αντάλλαγμα για ενέργειά του ή παράλειψη, μελλοντική ή ήδη τελειωμένη, που ανάγεται στην εκτέλεση των καθηκόντων του, τιμωρείται με κάθειρξη και χρηματική ποινή από 15.000 έως 150.000 ευρώ. (Όπως η παρ. 1 τροποποιήθηκε με το άρθρο 32 παρ. 1α΄ του Ν 4258/2014.) 2. Με την ίδια ποινή τιμωρείται το μέλος της Βουλής, των συμβουλίων τοπικής αυτοδιοίκησης και των επιτροπών τους που σχετικά με κάποια εκλογή ή ψηφοφορία η οποία διενεργείται από τα ως άνω σώματα ή επιτροπές δέχεται την παροχή ή υπόσχεση οποιασδήποτε φύσης αθέμιτου ωφελήματος, για τον εαυτό του ή για άλλον, ή ζητεί τέτοιο ως αντάλλαγμα για να μη λάβει μέρος στην εκλογή ή ψηφοφορία, για να υποστηρίξει ορισμένο θέμα προς ψήφιση ή για να ψηφίσει με ορισμένο τρόπο. (Όπως η παρ. 2 τροποποιήθηκε με το άρθρο 32 παρ. 1α΄ του Ν 4258/2014.) 3. Οι παρ. 1 και 2 εφαρμόζονται και όταν η πράξη τελείται από μέλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. 4. Οι διατάξεις των άρθρων 238, 263 παρ. 1 και 263B παρ. 2 έως 5 έχουν εφαρμογή και στα εγκλήματα των προηγούμενων παραγράφων. (Όπως το άρθρο, που είχε τροποποιηθεί με τα άρθρα δεύτερο παρ. 1 του Ν 3666/2008, 14 παρ. 2 του Ν 3849/2010 και 25 παρ. 1α΄ του Ν 4055/2012, αντικαταστάθηκε εκ νέου από το άρθρο πρώτο παρ. ΙΕ υποπαρ. ΙΕ.4 του Ν 4254/2014.). Άρθρο 159Α. — **Δωροδοκία πολιτικών αξιωματούχων.** 1. Όποιος υπόσχεται ή παρέχει οποιασδήποτε φύσης αθέμιτο ωφέλημα, άμεσα ή μέσω τρίτου, σε αναφερόμενο στο άρθρο 159 πρόσωπο, για τον εαυτό του ή για άλλον, για τους σκοπούς που αναφέρονται αντίστοιχα στο άρθρο αυτό, τιμωρείται με κάθειρξη και χρηματική ποινή από 15.000 έως 150.000 ευρώ. (Όπως η παρ. 1 τροποποιήθηκε με το άρθρο 32 παρ. 1α΄ του Ν 4258/2014.) 2. Διευθυντής επιχειρήσεως ή πρόσωπο που έχει την εξουσία λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε επιχείρηση τιμωρείται με φυλάκιση, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα από άλλη ποινική διάταξη, αν από αμέλεια δεν απέτρεψε πρόσωπο που τελεί υπό τις εντολές του ή υπόκειται στον έλεγχό του από την τέλεση προς όφελος της επιχείρησης της πράξης της παρ. 1. (Όπως η παρ. 2 τροποποιήθηκε με το άρθρο 32 παρ. 2α΄ του Ν 4258/2014.) 3. Οι διατάξεις των άρθρων 238, 263 παρ. 1 και 263B έχουν εφαρμογή και στο έγκλημα της παρ. 1. (Όπως το άρθρο προστέθηκε με το άρθρο πρώτο παρ. ΙΕ υποπαρ. ΙΕ.5 του Ν 4254/2014.).

ται στην άσκηση των καθηκόντων τους. (Όπως το άρθρο προστέθηκε με το άρθρο πρώτο παρ. ΙΕ υποπαρ. ΙΕ.9 του Ν 4254/2014.)

Με τη διάταξη αυτή προστατεύεται η εμπιστοσύνη των ιδιωτών στην εντιμότητα, ακεραιότητα και αντικειμενικότητα των δημόσιων υπαλλήλων και λειτουργών. Π.χ. ο Α ισχυρίζεται αληθώς ή ψευδώς, ότι έχει συγγενικές ή φιλικότερες σχέσεις με τον υπουργό και ότι θα μπορούσε να τον επηρεάσει, ώστε να αναθέσει απευθείας και χωρίς μειοδοτικό διαγωνισμό στον εργολάβο Β την εκτέλεση ενός έργου αξίας 200.000 ευρώ ή να διορίσει σε θέση του ευρύτερου δημόσιου τομέα τον γιο του Γ, προκειμένου να λάβει υλικά ανταλλάγματα από τον Β ή τον Γ. Ο Α ισχυρίζεται, ότι έχει κουμπάρο τον προϊστάμενο της πολεοδομίας και μπορεί να τον επηρεάσει, ώστε να εκδώσει στον Β τη ζητούμενη άδεια δόμησης, μολοντί δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του νόμου. Επίσης, ο γραμματέας δικαστηρίου Α ισχυρίζεται ενώπιον κατηγορουμένου, ότι συνδέεται στενά με τον πρόεδρο του δικαστηρίου και μπορεί να τον πείσει να αναβάλει τη δίκη ή και να τον κηρύξει αθώο.

Άρθρο 237B. — Δωροληψία και δωροδοκία στον ιδιωτικό τομέα. 1. Με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους, τιμωρείται όποιος εργάζεται ή παρέχει υπηρεσίες με οποιαδήποτε ιδιότητα ή σχέση στον ιδιωτικό τομέα και, κατά την άσκηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας, ζητεί ή λαμβάνει, άμεσα ή έμμεσα, οποιασδήποτε φύσεως αθέμιτο ωφέλημα για τον ίδιο ή για άλλον ή δέχεται υπόσχεση τέτοιου ωφελήματος ως αντάλλαγμα για ενέργεια ή παράλειψή του κατά παράβαση των καθηκόντων του, όπως αυτά διαγράφονται από το νόμο, τη σύμβαση εργασίας, τους εσωτερικούς κανονισμούς, τις εντολές ή οδηγίες των προϊσταμένων του ή προκύπτουν από τη φύση της θέσης ή της υπηρεσίας του. (Όπως η παρ. 1 τροποποιήθηκε με το άρθρο 32 παρ. 1α΄ του Ν 4258/2014.) 2. Με την ίδια ποινή τιμωρείται και όποιος, κατά την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας, υπόσχεται, προσφέρει ή παρέχει, άμεσα ή έμμεσα, οποιασδήποτε φύσεως αθέμιτο ωφέλημα σε πρόσωπο που εργάζεται ή παρέχει υπηρεσίες με οποιαδήποτε ιδιότητα στον ιδιωτικό τομέα, για το ίδιο ή για τρίτον, για ενέργεια ή για παράλειψη κατά παράβαση των ως άνω καθηκόντων του. (Όπως η παρ. 2 τροποποιήθηκε με το άρθρο 32 παρ. 1α΄ του Ν 4258/2014.) (Όπως το άρθρο προστέθηκε με το άρθρο πρώτο παρ. ΙΕ υποπαρ. ΙΕ.10 του Ν 4254/2014.)

Π.χ. ο Α που εργάζεται στην επιχείρηση Β αποκαλύπτει στον Γ, που έχει ανταγωνιστική επιχείρηση, έναντι ανταλλάγματος απόρρητα της επιχείρησης που σχετίζονται με την ποιότητα και τις τιμές πώλησης των παραγόμενων προϊόντων ή με τους πελάτες της επιχείρησης ή προκαλεί δολιοφθορές στα μηχανήματα της επιχείρησης, προκειμένου να σταματήσει η παραγωγή προϊόντων και να στραφούν οι πελάτες στην αγορά αυτών από τον ανταγωνιστή Γ. Άλλο παράδειγμα: ο Α είναι διευθυντής στο εργοστάσιο του Β και αγοράζει διαρκώς πρώτες ύλες για την παραγωγή προϊόντων από τον Γ, που του έδωσε υλικά ανταλλάγματα, αν και γνωρίζει, ότι ο Δ και ο Ε πωλούν τις ίδιες πρώτες ύλες σε μικρότερες τιμές και μάλιστα σε καλύτερη ποιότητα (εδώ

υπάρχει αληθινή κατ' ιδέαν συρροή με απιστία κατ' εξακολούθηση κατ' άρθρα 98 και 390 ΠΚ). Επίσης, ο νυχτοφύλακας σε έκθεση αυτοκινήτων Α (επιμελητής ξένης περιουσίας δυνάμει δικαιοπραξίας) εισπράττει ως δώρο 5.000 ευρώ για «να κάνει τα στραβά μάτια» και έτσι να δυνηθεί ο Β να κλέψει ένα αυτοκίνητο BMW 520, αξίας 60.000 ευρώ (εδώ υπάρχει αληθινή κατ' ιδέαν συρροή με κακουργηματική απιστία κατ' άρθρο 390 ΠΚ).

Άρθρο 238. — Δήμευση. 1. Στις περιπτώσεις των άρθρων 235 έως και 237B η απόφαση διατάσσει να δημευτούν τα δώρα και όποια άλλα περιουσιακά στοιχεία δόθηκαν, καθώς και εκείνα που αποκτήθηκαν αμέσως ή εμμέσως από αυτά. Αν τα εν λόγω προϊόντα έχουν αναμιχθεί με περιουσία που αποκτήθηκε από νόμιμες πηγές, η σχετική περιουσία υπόκειται σε δήμευση μέχρι την καθορισμένη αξία του αναμειχθέντος προϊόντος. Το εισόδημα ή άλλα οφέλη που απορρέουν από τα εν λόγω προϊόντα, από περιουσία που αποκτήθηκε με τα εν λόγω προϊόντα ή από περιουσία με την οποία έχουν αυτά αναμιχθεί υπόκεινται επίσης σε δήμευση στον ίδιο βαθμό, όπως τα προϊόντα του αδικήματος. **(Όπως το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 αντικαταστάθηκε από το άρθρο πρώτο παρ. ΙΕ υποπαρ. ΙΕ.11 του Ν 4254/2014.)** 2. Αν τα περιουσιακά στοιχεία που υπόκεινται σε δήμευση, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, δεν υπάρχουν πλέον, δεν έχουν βρεθεί, δεν είναι δυνατόν να κατασχεθούν ή ανήκουν σε τρίτον, σε βάρος του οποίου δεν είναι δυνατόν να επιβληθεί δήμευση, δημεύονται περιουσιακά στοιχεία του υπαιτίου ίσης αξίας με αυτά κατά το χρόνο της καταδικαστικής απόφασης, όπως την προσδιορίζει το δικαστήριο. Το δικαστήριο μπορεί να επιβάλλει και χρηματική ποινή μέχρι το ποσό της αξίας των περιουσιακών στοιχείων, αν κρίνει ότι δεν υπάρχουν πρόσθετα περιουσιακά στοιχεία για δήμευση ή τα υπάρχοντα υπολείπονται της αξίας των υποκειμένων σε δήμευση. **(Όπως το άρθρο αντικαταστάθηκε από το άρθρο 12 του Ν 3849/2010.)**

Άρθρο 239. — Κατάχρηση εξουσίας. Υπάλληλος στα καθήκοντα του οποίου ανάγεται η δίωξη ή η ανάκριση αξιόποινων πράξεων: α) αν μεταχειρίστηκε παρανόμως εκβιαστικά μέσα για να πετύχει οποιαδήποτε έγγραφη ή προφορική κατάθεση κατηγορουμένου, μάρτυρα ή πραγματογνώμονα, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους, εφόσον η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα κατά τα άρθρα 137Α και 137Β· β) αν εν γνώσει του εξέθεσε σε δίωξη ή τιμωρία κάποιον αθώο ή παρέλειψε να διώξει κάποιον υπαίτιο ή προκάλεσε την απαλλαγή του από την τιμωρία τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών.

Προστατευόμενο έννομο αγαθό στην ως άνω διάταξη είναι η ανθρώπινη αξιοπρέπεια, που είναι δυνατό να προσβάλλεται με τα παρανόμως χρησιμοποιούμενα με σκοπό την επίτευξη κατάθεσης εκβιαστικά μέσα (α), η ορθή απονομή δικαιοσύνης, η προσωπική ελευθερία, η υπόληψη κ.λπ. του προσώπου, που είναι δυνατό να προσβάλλονται με την έκθεση σε δίωξη ή τιμωρία κάποιου αθώου (β) και επίσης η ορθή απονομή δικαιοσύνης που είναι δυνατό να προσβάλλεται με την παράλειψη διώ-

ξεως ή με την απαλλαγή από την τιμωρία κάποιου ενόχου (γ). Ακριβέστερα, στην τελευταία περίπτωση προστατευόμενο έννομο αγαθό είναι η λειτουργικότητα και αποτελεσματικότητα της ποινικής δικαιοσύνης που καλείται να πραγματώσει την ποινική αξίωση της Πολιτείας, δηλαδή να ανακαλύψει τον δράστη εγκλήματος, να επιβάλει ποινή και να μεριμνήσει για την εκτέλεσή της.¹⁴² Βασικά, τρεις είναι κατά τα ως άνω οι μορφές κατάχρησης εξουσίας.

Πιθανοί δράστες μπορεί να είναι κυρίως ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών, ο εισαγγελέας εφετών που ορίζεται από την Ολομέλεια του Δικαστηρίου των Εφετών, ο δημόσιος κατήγορος (αρμόδιος για την άσκηση ποινικής δίωξης στα πταίσματα: άρθρο 27 παρ. 2 ΚΠΔ), ο εισαγγελέας της στρατιωτικής δικαιοσύνης και οι ανακριτικοί υπάλληλοι.¹⁴³ Ο όρος ανάκριση περιλαμβάνει την αστυνομική ή αυτεπάγγελτη προανάκριση που διενεργείται χωρίς προηγούμενη παραγγελία του εισαγγελέα πλημμελειοδικών (άρθρο 243 παρ. 2 ΚΠΔ), την προανάκριση μετά από έγγραφη παραγγελία του εισαγγελέα πλημμελειοδικών, την κύρια ανάκριση και την προκαταρκτική εξέταση (η οποία διεξάγεται όπως και κάθε ανάκριση: άρθρα 31 παρ. 2, 240, 241 ΚΠΔ). Θα πρέπει να θεωρείται κατ' επιτρεπτή διασταλτική ερμηνεία ότι ο όρος «δίωξη» περιλαμβάνει όχι μόνο την πράξη του εισαγγελέα πλημμελειοδικών, όπως αυτή περιγράφεται στο άρθρο 43 παρ. 1 εδ. α ΚΠΔ που ρυθμίζει την **έναρξη (= άσκηση, κίνηση) της ποινικής δίωξης** (: «Ο εισαγγελέας όταν λάβει τη μήνυση ή την αναφορά, κινεί την ποινική δίωξη, παραγγέλλοντας προανάκριση ή ανάκριση ή εισάγοντας την υπόθεση με απευθείας κλήση του κατηγορουμένου στο ακροατήριο, όπου αυτό προβλέπεται»), αλλά και τη **συνέχιση της δίωξης**, που εκδηλώνεται π.χ. με την έκδοση παραπεμπτικού βουλεύματος ή καταδικαστικής απόφασης του πρωτοβάθμιου ή του δευτεροβάθμιου ποινικού δικαστηρίου σε βάρος αθώου.

Συνήθως, αστυνομικοί είναι οι δράστες της πρώτης μορφής κατάχρησης εξουσίας. **Παρανόμως χρησιμοποιούμενα με σκοπό την επίτευξη κατάθεσης εκβιαστικά μέσα είναι όσα δεν προβλέπονται από τους κανόνες που διέπουν την ποινική διαδικασία**, όπως π.χ. οι απειλές για βασανιστήρια ή για πρόκληση κακού σε οικεία πρόσωπα, η παρατεταμένη ορθοστασία, οι βιαιοπραγίες που δεν προκαλούν σωματική

142. Πρβλ. *Johannes Wessels / Michael Hettinger, Strafrecht. Besonderer Teil 1, 2012*, σελ. 218επ., 224επ., με περαιτέρω παραπομπές στη Νομολογία και στη Νομική Επιστήμη.

143. **Ειδικοί ανακριτικοί υπάλληλοι κατ' άρθρο 34 ΚΠΔ, οι οποίοι ενεργοποιούνται για ορισμένα μόνο εγκλήματα που σχετίζονται με την υπηρεσία τους και όχι γενικώς για όλα** (σε αντίθεση με αυτό που πράττουν οι γενικοί ανακριτικοί υπάλληλοι, όπως είναι οι αστυνομικοί και οι πταισματοδίκες κατ' άρθρο 33 ΚΠΔ), είναι π.χ. οι δασικοί υπάλληλοι για τις παραβάσεις περί τα δάση, οι διευθυντές των φυλακών για τις αξιόποινες πράξεις που τελούνται στον χώρο του σωφρονιστικού καταστήματος, οι αξιωματικοί της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας για εγκλήματα εμπρησμού, οι αερολιμενάρχες, οι υπάλληλοι και ιδίως οι επιθεωρητές του Υπουργείου Οικονομικών, οι αξιωματικοί του Λιμενικού Σώματος για εγκλήματα περί την θάλασσα, οι τελωνειακοί υπάλληλοι για τα εγκλήματα λαθρεμπορίας, **οι υπάλληλοι των Δ.Ο.Υ. για τα φορολογικά εγκλήματα κ.λπ.:** βλ. *Π. Καίσαρη σε Λάμπρου Μαργαρίτη, Κώδικας Ποινικής Δικονομίας, Ερμηνεία κατ' άρθρο, τόμος πρώτος, 2011*, σελ. 135επ., *Ιάκ. Φαρσεδάκη / Χρ. Σατλάνη, Ποινική Δικονομία - Βασικές Έννοιες και Θεμελιώδεις Αρχές, Νομική Βιβλιοθήκη, 2014*, σελ. 248επ.

κάκωση ή βλάβη της υγείας, η στέρηση ύπνου ή τροφής ή νερού που δεν συνιστούν βασανιστήρια, η παρακώλυση της μετάβασης στην τουαλέτα κ.λπ. Αν έχουν τελεσθεί βασανιστήρια ή άλλες προσβολές της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, τότε θα είναι δυνατή η εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 137Α και 137Β ΠΚ. Τα όρια εδώ ενίοτε είναι δυσδιάκριτα.

Έκθεση σε δίωξη ή τιμωρία κάποιου αθώου υπάρχει, όταν από τη συμπεριφορά του υπαλλήλου δημιουργείται συγκεκριμένος κίνδυνος να διωχθεί ποινικά ή να τιμωρηθεί κάποιος αθώος. Π.χ. το έγκλημα τελεί ο εισαγγελέας που ασκεί ποινική δίωξη χωρίς να υπάρχουν καθόλου αποδεικτικά στοιχεία για την ενοχή του συγκεκριμένου προσώπου ή ο αστυνομικός που υποβάλλει αποδεικτικά μέσα, π.χ. τοποθετώντας ναρκωτικά στην οικία κάποιου κατά τη διενέργεια έρευνας (εδώ θα υπάρχει κατ'ιδέαν φαινομενική συρροή με την ψευδή καταμήνυση του άρθρου 229 παρ. 2 ΠΚ, που αίρεται υπέρ της κατάχρησης εξουσίας με βάση την αρχή της ειδικότητας). Δεν απαιτείται για την τέλεση του εγκλήματος να ασκήθηκε ποινική δίωξη ή να καταδικάστηκε κάποιος, δεδομένου ότι μπορεί ο εισαγγελέας να αντιλήφθηκε την υποβολή αποδεικτικών μέσων και να μην άσκησε ποινική δίωξη ή το δικαστικό συμβούλιο να εξέδωσε απαλλακτικό βούλευμα που κατέστη αμετάκλητο.¹⁴⁴ Το έγκλημα μπορεί να διαπράττει επιπλέον το δικαστικό συμβούλιο που εκδίδει παραπεμπτικό βούλευμα σε βάρος αθώου αλλά και το πρωτοβάθμιο ή το δευτεροβάθμιο ποινικό δικαστήριο, το οποίο κηρύσσει ένοχο έναν πρόδηλα αθώο και του επιβάλλει ποινή, δημιουργώντας έτσι τον κίνδυνο αμετάκλητης τιμωρίας.

Παράλειψη διώξεως ή απαλλαγή από την τιμωρία κάποιου ενόχου. Η τρίτη μορφή κατάχρησης προσδιορίζεται από τις λέξεις «αν εν γνώσει του ... παρέλειψε να διώξει κάποιον υπαίτιο ή προκάλεσε την απαλλαγή του από την τιμωρία». **Ως υπαίτιος θα πρέπει να θεωρείται ο δράστης του εγκλήματος και ειδικότερα ο ένοχος.** Πιθανοί δράστες της μορφής αυτής κατάχρησης εξουσίας είναι μόνον ο εισαγγελέας πλημμε-

144. ΑΠ 1554/2006, ΠοινΧρ 2007, 722: «Περαιτέρω, η αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος της κατάχρησης εξουσίας στην περίπτωση του εδ. β' του άρθρου 239 ΠΚ, εμφανίζεται με δύο μορφές, από τις οποίες η πρώτη πραγματώνεται με την **έκθεση αθώου σε δίωξη ή τιμωρία, όταν δηλαδή ο δράστης δημιουργεί κίνδυνο διώξεως ή τιμωρίας αθώου**, ο οποίος δεν διέπραξε αξιόποινη πράξη ή ετέλεσε διαφορετική πράξη από εκείνη για την οποία ενεργείται ανάκριση, ή εγείρεται κατηγορία ή επιβλήθηκε τιμωρία, και η δεύτερη μορφή συνίσταται στην παράλειψη του υπαλλήλου να διώξει κάποιον υπαίτιο ή με τις ενέργειες ή παραλείψεις του να προκαλέσει την απαλλαγή του. Στην περίπτωση αυτή δεν περιλαμβάνεται η παράλειψη οποιασδήποτε ανακριτικής ενέργειας, η οποία καλύπτεται από τη διάταξη του άρθρου 259 ΠΚ, αλλά μόνον η εν γνώσει παράλειψη της ποινικής διώξεως του ενόχου από τον αρμόδιο υπάλληλο ή η επίτευξη της απαλλαγής του από την τιμωρία. Ο κίνδυνος διώξεως ενός αθώου δημιουργείται και από τις ανακριτικές πράξεις των αστυνομικών υπαλλήλων στα πλαίσια της αστυνομικής προανάκρισης, αλλά και από την υπηρεσιακή τους αναφορά στις εισαγγελικές αρχές, με την οποία ψευδώς υποστηρίζεται η τέλεση μιας αξιόποινης πράξεως, ενώ η απαλλαγή του υπαίτιου μπορεί να επέλθει και με την παράλειψη εκείνων των αστυνομικών προανακριτικών ενεργειών που θέτουν σε κίνηση την ποινική διαδικασία από τα επιφορτισμένα προς τούτο πρόσωπα (άρθρ. 243 παρ. 2 ΚΠΔ). Υποκειμενικώς απαιτείται δόλος που ενέχει τη γνώση και την θέληση των στοιχείων της πράξεως».

λειοδικών, ο δημόσιος κατήγορος και ο εισαγγελέας της στρατιωτικής δικαιοσύνης που δεν ασκούν προσηκόντως την ποινική δίωξη, έστω και αν η ποινική δίωξη ασκήθηκε μεταγενέστερα από άλλον (έγκλημα γνήσιας παράλειψης), αλλά όχι και ανακριτικοί υπάλληλοι, όπως οι αστυνομικοί, που δεν συλλαμβάνουν δράστες αυτόφωρων εγκλημάτων ή δεν υποβάλλουν μηνύσεις στον αρμόδιο εισαγγελέα.¹⁴⁵ Την απαλλαγή ενόχου από την τιμωρία μπορεί να προκαλέσουν όχι μόνο οι δικαστές που εξέδωσαν αμετάκλητο απαλλακτικό βούλευμα ή αμετάκλητη αθωωτική απόφαση αλλά π.χ. και ο εισαγγελέας που δεν άσκησε ποινική δίωξη ή εξαφάνισε τη δικογραφία ή δεν επεξεργάστηκε εμπροθέσμως την υπόθεση με αποτέλεσμα να συμπληρωθεί η προθεσμία της παραγραφής ή ο αστυνομικός ή άλλος ανακριτικός υπάλληλος που δεν συνέλαβε τον δράστη ή δεν συνέταξε μήνυση για τέλεση αξιόποινης πράξης ή δεν απέστειλε εμπροθέσμως την υποβληθείσα μήνυση ή έγκληση ή τη συνταχθείσα δικογραφία στον εισαγγελέα με αποτέλεσμα να συμπληρωθεί η προθεσμία της παρα-

145. Βλ. ΑΠ 273/2000, ΠοινΧρ 2000, 881, ΑΠ 1797/2004, ΠοινΧρ 2005, 708, ΣυμβαΠ 937/2007, ΠοινΧρ 2008, 245 (: «Εξάλλου, κατά τη διάταξη του άρθρου 239 του Π.Κ. «υπάλληλος στα καθήκοντα του οποίου ανάγεται η δίωξη ή η ανάκριση αξιοποιίνων πράξεων: α)....., β) αν εν γνώσει του εξέθεσε σε δίωξη ή τιμωρία κάποιον αθώο ή παρέλειψε να διώξει κάποιον υπαίτιο ή προκάλεσε την απαλλαγή του από την τιμωρία, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών». Η διάταξη αυτή του εδ. β' προβλέπει δύο ιδιαίτερα και ανεξάρτητα μεταξύ τους εγκλήματα, ήτοι 1) την έκθεση σε δίωξη ή τιμωρία κάποιου αθώου και 2) την παράλειψη διώξεως ή πρόκληση απαλλαγής από την τιμωρία κάποιου υπαίτιου. Το έγκλημα δε της περιπτώσεως 2 είναι σωρευτικά μικτό και τελείται με δύο διαφορετικούς τρόπους, δηλαδή i) την παράλειψη διώξεως, η οποία τελείται μόνο από πρόσωπο που δικαιούται στην άσκηση ποινικής διώξεως (εισαγγελέα ή δημόσιο κατήγορο) και ii) την πρόκληση απαλλαγής από την τιμωρία, η οποία μπορεί να τελεσθεί από εισαγγελέα, ανακριτή ή ανακριτικό (προανακριτικό) υπάλληλο», Στ. Παύλου, Η ιδιότητα του δράστη του εγκλήματος της καταχρήσεως εξουσίας (άρθρο 239 Β ΠΚ) (Με αφορμή και την ΜΟΔ Ροδόπης 5/2001), ΠοινΛογ 2002, 443επ., 446, Αλ. Κωστάρα, Ποινικό Δίκαιο, Επιλογές Ειδικού Μέρους, 2012, σελ. 237επ., Α. Στοϊλα σε Αρ. Χαραλαμπίκη, Ποινικός Κώδικας, Ερμηνεία κατ' άρθρο, τόμος δεύτερος, 2011, σελ. 370, με περαιτέρω παραπομπές. **Contra παραδόξως ΑΠ 1118/2010, www.areiospagos.gr**: «Στη συνέχεια, το άνω Δικαστήριο τους κατηγορούμενους και ήδη αναιρεσείοντες κήρυξε ένοχους της άνω πράξεως και ειδικότερα: Α) το Χ2, του ότι: Στην ... το χρονικό διάστημα μεταξύ των ετών 1996 μέχρι 2000 τυγχάνοντας **ανθυπαστυνόμος** της Ελληνικής Αστυνομίας υπηρετών στο Τμήμα Ασφαλείας ..., μολοντί γνώριζε καθόσον υπήρξε ο ίδιος θαμώνας ότι ο ιδιοκτήτης του καταστήματος «Καφέ-μπαρ» με το διακριτικό τίτλο ... Ζ απασχολούσε σ' αυτό ως σερβιτόρες αλλοδαπές που στερούνταν παντελώς των νομιμοποιητικών εγγράφων, καθώς και βιβλιαρίων υγείας και αδειών εργασίας, **παρέλειψε να προβεί στη σύλληψη και στη δίωξη** των προαναφερομένων υπαιτίων (ιδιοκτήτη και σερβιτόρων) αν και γνώριζε ότι **η δίωξη αυτών αναγόταν στα καθήκοντά του**. ... Και Β) το Χ1, του ότι: «Στην ... το χρονικό διάστημα μεταξύ των ετών 1996 μέχρι 2000 τυγχάνοντας υπάλληλος κατά την έννοια του άρθρου 13 στοιχ, α' Π.Κ., στα καθήκοντα του οποίου ανάγεται η δίωξη αξιόποινων πράξεων, τέλεσε περισσότερες της μιας πράξεις που συνιστούν εξακολούθηση ενός και του αυτού εγκλήματος παραλείποντας να διώξει κάποιον υπαίτιο. Ειδικότερα, υπηρετών με το βαθμό του **ανθυπαστυνόμου** στο γραφείο αλλοδαπών του Τμήματος Ασφαλείας ..., μολοντί γνώριζε, καθόσον υπήρξε ο ίδιος θαμώνας, ότι ο ιδιοκτήτης του καταστήματος «Καφέ-μπαρ» με το διακριτικό τίτλο «... Ζ απασχολούσε σ' αυτό ως σερβιτόρες αλλοδαπές που στερούνταν παντελώς των νομιμοποιητικών εγγράφων καθώς και βιβλιαρίων υγείας και αδειών εργασίας **παρέλειψε να προβεί στη σύλληψη και στη δίωξη** των προαναφερόμενων υπαιτίων (ιδιοκτήτη και σερβιτόρων) αν και γνώριζε ότι **η δίωξη αυτών αναγόταν στα καθήκοντά του**».

γραφής: βλ. ΑΠ 1118/2010, ΠοινΔικ 2011, 290, ΣυμβαΠ 1663/2009, ΠοινΧρ 2010, 569, ΣυμβαΠ 12/2008, ΠοινΔικ 2008, 1171, ΣυμβαΠ 937/2007, ΠοινΧρ 2008, 245, ΑΠ 1554/2006, ΠοινΧρ 2007, 722.

Το έγκλημα κατ' άρθρο 239 περ. β ΠΚ **συρρέει κατ' ιδέαν φαινομενικά** με την κατ' άρθρο 231 ΠΚ υπόθαλψη εγκληματία (βλ. σχόλια υπό το άρθρο 231 ΠΚ). Η συρροή αίρεται υπέρ της κατάχρησης εξουσίας με βάση την αρχή της ειδικότητας π.χ. στην περίπτωση που ο αστυνομικός παραλείπει να συλλάβει τον δράστη αυτόφωρου εγκλήματος και να συντάξει μήνυση για περαιτέρω προώθηση στον εισαγγελέα πλημμελειοδικών ή στην περίπτωση που ο εισαγγελέας καίει μια δικογραφία, αφού προηγουμένως δωροδοκήθηκε, και έτσι καταστρέφει και εξαφανίζει ενοχοποιητικά αποδεικτικά στοιχεία για τον δράστη και κατηγορούμενο, οπότε συμπληρώνεται ο χρόνος παραγραφής του εγκλήματος. Εδώ όμως θα υπάρχει **αληθινή συρροή** κατάχρησης εξουσίας, καταστροφής εγγράφου στην υπηρεσία κατ' άρθρο 242 παρ. 2 ΠΚ και δωροληψίας δικαστή κατ' άρθρο 237 παρ. 1 ΠΚ.¹⁴⁶

Αν προκλήθηκε η απαλλαγή από την τιμωρία (**αυτό είναι το απαιτούμενο αποτέλεσμα για την τέλεση του εγκλήματος της κατάχρησης εξουσίας**) ένεκα μη σύλληψης, μη καταμήνυσης, μη επεξεργασίας ή εξαφάνισης της δικογραφίας κ.λπ., αφού επακολούθησε απαλλαγή και δεδικασμένο ή παραγραφή του αξιοποίνου ή αδυναμία εκτέλεσης της επιβληθείσας ποινής, θα έχουμε τετελεσμένη **κατάχρηση εξουσίας**.¹⁴⁷ Αν δεν επήλθε το αποτέλεσμα της απαλλαγής από την τιμωρία κατά τον ως άνω τρόπο, αν π.χ. δεν επήλθε τελικά η παραγραφή, επειδή η μήνυση τελεσθείσας αξιόποινης πράξης υποβλήθηκε από άλλον αστυνομικό ή επειδή έγινε ανασύσταση της δικογραφίας και τη χειρίστηκε άλλος εισαγγελέας, θα υφίσταται μόνο προσπάθεια απαλλαγής και **απόπειρα κατάχρησης εξουσίας**.¹⁴⁸ Συνάγεται λοιπόν, ότι η υπόθαλψη εγκλη-

146. Βλ. σε Ιάκ. Φαρσεδάκη/Χρ. Σατλάνη, Εισαγωγή στο Γενικό Ποινικό Δίκαιο, 2013, σελ. 290-291, παράδειγμα αληθινής και φαινομενικής συρροής μεταξύ έξι εγκλημάτων, από τα οποία το ένα είναι το έγκλημα του άρθρου 239 περ. β ΠΚ.

147. Πρβλ. ΣυμβαΠ 273/2000, ΠοινΧρ 2000, 881, ΣυμβΕφΘρακ 128/2001, ΠοινΔικ 2001, 1239, ΣυμβΕφΑιγ 53/2001, ΠοινΧρ 2003, 561, Γ. Μπέκα, Οι ποινικές υποστάσεις της κακουρηματικής κατάχρησης εξουσίας, ΠοινΛογ 2005, 1117επ., 1130, Αθ. Διονυσοπούλου, Η κατάχρηση εξουσίας με τη μορφή της απαλλαγής του υπαιτίου από την τιμωρία, ΠοινΔικ 2010, 476επ., 478, Α. Στοϊλα σε Αρ. Χαραλαμπίκη, Ποινικός Κώδικας, Ερμηνεία κατ' άρθρο, τόμος δεύτερος, 2011, σελ. 372, με περαιτέρω παραπομπές.

148. ΣυμβαΠ 1663/2009, ΠοινΧρ 2010, 569, ή www.areiospagos.gr: «Για το χρονικό αυτό διάστημα και δη αυτό από 12.6.2002 έως και 31.8.2005, κατά το οποίο υπηρετούσε ως Διοικητής του Αστυνομικού Τμήματος ... ο ... Χ με το βαθμό του Υπαστυνόμου Β', η οικεία έρευνα κατέδειξε την ύπαρξη παρόμοιων με την ανωτέρω περιπτώσεων για τις οποίες δεν είχαν συνταχθεί οι σχετικές εκθέσεις και ούτε είχαν κατά συνέπεια υποβληθεί αυτές αρμοδίως, με άμεση συνέπεια να υποβληθεί η σχηματισθείσα δικογραφία, με τη μορφή της αυτεπαγγέλτως γενομένης αστυνομικής προανάκρισης (α'. 243 § 2 ΚΠΔ), στην Εισαγγελία Πρωτοδικών Αλεξανδρουπόλεως για τις δικές της περαιτέρω ενέργειες. Στο πλαίσιο των περαιτέρω δικονομικών ενεργειών και κυρίως και προεχόντως κατά τη διενεργηθείσα κύρια ανάκριση διαπιστώθηκε ότι ο εκκαλών υπό την ως άνω ιδιότητα του, έχοντας, μεταξύ των άλλων καθηκόντων του, και αυτά που απορρέουν από τις διατάξεις των α'. 83 § 1 και 84 § 1 Π.Δ. 141/1991 και δη να μονογράφει τα δελτία βεβαίωσης παράβασης-καταχωρώντας την ημερομηνία μο-

ματία (άρθρο 231 ΠΚ) που τελέσθηκε από αστυνομικό με παράλειψη σύλληψης δράστη αυτόφωρου εγκλήματος ή και υποβολής μήνυσης για τελεσθείσα αξιόποινη πράξη, **αν δεν επήλθε το αποτέλεσμα της απαλλαγής**, θα είναι και απόπειρα κατάχρησης εξουσίας, οπότε θα υπερισχύσει η τελευταία λόγω της υφιστάμενης φαινομενικής συρροής εγκλημάτων. **Αν βέβαια επήλθε το αποτέλεσμα της απαλλαγής**, θα υπερισχύσει η κατάχρηση εξουσίας.

Άρθρο 240. — **Παραβάσεις στην εκτέλεση των ποινών.** 1. Υπάλληλος στα καθήκοντα του οποίου ανάγεται η εκτέλεση των ποινών τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός μηνός αν εν γνώσει του εκτέλεσε παράνομα ποινή ή αν παρέλειψε την εκτέλεσή της. 2. Αν όμως η παράνομη εκτέλεση προήλθε από αμέλεια, επιβάλλεται φυλάκιση μέχρι ενός έτους ή χρηματική ποινή.

Για την εκτέλεση της ποινής φροντίζει ο εισαγγελέας του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση (άρθρο 549 ΚΠΔ) και οι αστυνομικοί, στους οποίους δίνει εντολή για

νογραφής- και να θέτει επ' αυτών την εντολή για υποβολή μηνύσεως, καθώς και να αναθέτει σε συγκεκριμένο προανακριτικό υπάλληλο της υπηρεσίας του κάθε παράβαση προκειμένου, με βάση τις αναγραφείσες παραβάσεις στα αστυνομικά σημειωματάρια που ήδη ως Διοικητής παρελάμβανε από τους αστυνομικούς της υπηρεσίας του, να προβαίνουν αυτοί στη σύνταξη των οικείων μηνύσεων και στη συνέχεια στην υποβολή αυτών -αναλόγως του χαρακτήρα της μηνυόμενης πράξης- στον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών ή στο Δημόσιο Κατήγορο, αφού προηγουμένως ο ίδιος ως Διοικητής υπέγραφε το κείμενο της αντίστοιχης μήνυσης και το έγγραφο υποβολής της, στις πιο κάτω παρατιθέμενες -λεπτομερώς κατά χωροχρόνο και ειδικές συνθήκες- περιπτώσεις, που αναφέρονται σε παραβάσεις του Υγειονομικού Κανονισμού, του Αγορανομικού Κώδικα, του ΚΟΚ, του ΓΟΚ και της εργατικής νομοθεσίας και που φέρουν χαρακτήρα πλημμελήματος (α'. 18β' - 19 ΠΚ) **δεν ακολούθησε την προδιαλαμβανόμενη διαδικασία**, ήτοι υπογραφή στο αστυνομικό σημειωματάριο, επισημείωση για υποβολή μηνύσεως, καταχώρηση ημερομηνίας, χρέωση σε προανακριτικό υπάλληλο για κατάρτιση-σύνταξη μηνύσεως, **με αποτέλεσμα να μην υποβληθούν για τις περιπτώσεις αυτές οι αντίστοιχες μηνύσεις κατά των υπαιτίων μέχρις ότου διενεργηθεί, κατά τα προδιαλαμβανόμενα, η έρευνα από την ως άνω Υπηρεσία της ΕΛ.ΑΣ.** Συγκεκριμένα, δεν προέβη σε καμιά απολύτως ενέργεια από τις προαναφερόμενες -ως επιβαλλόμενες εκ των καθηκόντων του- σε σχέση: α: ... Για τις ανωτέρω υπό τα στοιχεία α έως και θ' παραβάσεις οι μηνύσεις εναντίον των υπαιτίων-παραβατών υποβλήθηκαν στον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών Αλεξανδρουπόλεως μετά την, κατά τα προεκτεθέντα, έρευνα της Υποδιεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων Βορείου Ελλάδος της ΕΛ.ΑΣ στα αρχεία του Α.Τ. ... και υπό το βάρος των ήδη διαπιστωθεισών αξιόποινων πράξεων και δη με τις από 30.5.2006 και 15.5.2007 οικείες αναφορές του ανωτέρω Αστυνομικού Τμήματος, προκειμένου να τύχουν της κατ' α'. 43 επ. ΚΠΔ επεξεργασίας από τον προδιαλαμβανόμενο Εισαγγελέα, **ενώ για τις λοιπές δύο περιπτώσεις** υπό τα στοιχεία 1' και 1α' δεν υπήρξε δικονομικό στάδιο περαιτέρω διαδικασιών για επεξεργασία τους από την Εισαγγελία Πλημμελειοδικών Αλεξανδρουπόλεως Από τα παραπάνω πραγματικά περιστατικά συνάγεται πως η συμπεριφορά του κατηγορουμένου-εκκαλούντος στοιχειοθετεί τη **νομοτυπική μορφή του κακούργηματος της κατάχρησης εξουσίας κατ' εξακολούθηση, σε απόπειρα και τετελεσμένη, με τη μορφή της εν γνώσει πρόκλησης απαλλαγής υπαιτίου από την τιμωρία.** Ειδικότερα, καταδείχθηκε ότι έλαβαν χώρα οι πράξεις αυτές, με τη μορφή της γνώσης των στοιχείων τους από τον εκκαλούντα και της θέλησης επέλευσης των έκνομων συνεπειών τους στις εννέα πρώτες μερικότερες πράξεις σε απόπειρα και στις δύο τελευταίες σε **τετελεσμένη μορφή**».

ISBN 978-960-562-202-2

14583